

วิชา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งภาค ๑

วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๙

การบรรยายครั้งที่ ๙

อาจารย์ธีรทัย เจริญวงศ์

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

การดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ (ต่อ)

กรณีที่ว่าทั้งสองคดีมีประเด็นแห่งคดีเป็นอย่างเดียวกัน

ฎ.๖๓๓/๒๕๓๔ คดีก่อนจำเลยฟ้องขับไล่โจทก์ออกจากที่ดินอ้างว่าโจทก์เช่าที่ดินของจำเลยกับผู้อื่นตามสัญญาเช่า ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าโจทก์ได้เช่าที่ดินตามสัญญาเช่าพิพากษาให้ขับไล่โจทก์ หมายความว่าศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยแล้วว่าโจทก์อยู่ในที่ดินตามฟ้องโดยอาศัยสัญญาเช่าและไม่มีสิทธิครอบครอง โจทก์มาฟ้องคดีนี้ขอให้พิพากษาว่าโจทก์เป็นเจ้าของผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินและสัญญาเช่าคดีก่อนเป็นโมฆะ เท่ากับโจทก์ขอให้ศาลมีคำพิพากษาในประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดไปแล้วในคดีก่อนซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ การฟ้องคดีนี้ของโจทก์จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตาม ป.วิ.พ. ม. ๑๔๔

ฎ.๘๔๒๓/๒๕๖๓ โจทก์และจำเลยต่างเป็นโจทก์ฟ้องเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบในข้อสัญญาการใช้น้ำประปาฉบับเดียวกันและอ้างถึงสาเหตุอันเกิดจากความชำรุดบกพร่องของมาตรวัดน้ำเครื่องเดียวกัน เมื่อคดีทั้งสองมีประเด็นโต้เถียงอย่างเดียวกันว่ามาตรวัดน้ำชำรุดหรือทำงานผิดปกติตั้งแต่เมื่อใด ในข้อนี้ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ วินิจฉัยแล้วว่ามาตรวัดน้ำชำรุดหรือทำงานผิดปกติในวันที่จำเลยได้เปลี่ยนมาตรวัดน้ำใหม่ให้แก่โจทก์ จึงถือว่าคดีทั้งสองมีประเด็นต้องวินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. ม.๑๔๔

กรณีที่ไม่ถือว่าทั้งสองคดีมีประเด็นแห่งคดีเป็นอย่างเดียวกัน

ประเด็นครั้งแรกเป็นเรื่องผู้ร้องเหมาะสมที่จะเป็นผจก.มรดกหรือไม่ ไม่มีประเด็นว่าพินัยกรรมชอบหรือไม่ ประเด็นครั้งหลังเป็นเรื่องสมควรถอดถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกหรือไม่ ประเด็นข้อพิพาทแตกต่างกัน ไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๒๐๔๖/๒๕๕๘ การดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ หรือไม่ เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ผู้ร้องไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในชั้นอุทธรณ์ก็มีสิทธิยกขึ้นอ้างในชั้นฎีกาได้ การพิจารณาคำร้องขอของผู้ร้องครั้งแรกในศาลชั้นต้นผู้คัดค้านมิได้เป็นคู่ความในคดี ประเด็นการวินิจฉัยของศาลชั้นต้นครั้งแรกเป็นเรื่องผู้ร้องเหมาะสมที่จะเป็นผู้จัดการมรดกหรือไม่เท่านั้น ไม่มีประเด็นว่าพินัยกรรมชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ส่วนประเด็นครั้งหลังเป็นเรื่องสมควรถอดถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกหรือไม่ ทั้งตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๗๒๗ กำหนดว่า เมื่อมีเหตุอันสมควร ศาลมีอำนาจถอนผู้จัดการมรดกเสียได้ เมื่อผู้คัดค้านร้องขอให้ถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายอ้างว่าพินัยกรรมปลอม แต่ผู้ร้องคัดค้านคำร้องขอของผู้คัดค้าน ดังนี้ คำร้องขอของผู้คัดค้านและคำคัดค้านของผู้ร้องจึงเป็นคำคู่ความที่จะก่อให้เกิดเป็นประเด็นข้อพิพาทซึ่งแตกต่างกัน จึงถือไม่ได้ว่าศาลชั้นต้นได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔

คดีแรกฟ้องขอให้เพิกถอนการฉ้อฉลให้โอนที่ดินคืนโจทก์ คดีหลังฟ้องเพื่อให้เป็นไปตามผลของคำพิพากษาคดีก่อนซึ่งไม่อาจบังคับคดีได้เนื่องจากจำเลยโอนที่ดินให้บุคคลภายนอกไปแล้ว ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

ฎ.๓๙๒/๒๕๖๑ คดีก่อนโจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนการฉ้อฉลที่ดินของ น. ที่โอนให้แก่จำเลยที่ ๑ ทำให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของ น. เสียเปรียบ ผลของคำพิพากษาทำให้การโอนที่ดินระหว่าง น. และจำเลยที่ ๑ ต้องถูกเพิกถอน และ น. ต้องโอนที่ดินให้แก่โจทก์ตามสัญญาจะซื้อจะขายเดิม ส่วนคดีนี้โจทก์ฟ้องเพื่อให้เป็นไปตามผลของคำพิพากษาคดีก่อนซึ่งโจทก์ไม่อาจที่จะบังคับคดีในคดีก่อนได้เนื่องจากจำเลยที่ ๑ โอนที่ดินให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกไปแล้ว คดีนี้จึงไม่ใช่เป็นการฟ้องคดีเพื่อให้เพิกถอนการฉ้อฉล แต่เป็นการฟ้องคดีเพื่อให้เพิกถอนการโอนที่ดินโดยมิชอบ เพราะจำเลยที่ ๒ รับโอนที่ดินจากจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๑ ไม่มีอำนาจโอนให้จำเลยที่ ๒

คดีเดิมโจทก์ฟ้อง น. และจำเลยที่ ๑ ให้เพิกถอนการโอนที่ดินที่ น. โอนให้จำเลยที่ ๑ อันเป็นการฉ้อฉลทำให้โจทก์เสียเปรียบ คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งไม่ใช่คู่ความเดียวกันกับคดีเดิมทั้งหมด และเป็นการฟ้องขอเพิกถอนการโอนที่ดินที่จำเลยที่ ๑ โอนให้จำเลยที่ ๒ เป็นการโอนคนละรายกัน และประเด็นแห่งคดีไม่ใช่เรื่องเดียวกันเพราะคดีเดิมมีประเด็นว่า น. โอนที่ดินให้จำเลยที่ ๑ เป็นการฉ้อฉลโจทก์หรือไม่ ส่วนคดีนี้มีประเด็นว่าจำเลยที่ ๑ มีอำนาจโอนที่ดินให้จำเลยที่ ๒ หรือไม่ คดีนี้จึงไม่ใช่ฟ้องซ้ำกับคดีเดิม

ฟ้องเพื่อให้บังคับตามสิทธิที่เกิดจากผลของคำพิพากษาที่ถึงที่สุดในคดีก่อน ไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๖๓๗/๒๕๖๗ คดีนี้กับคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๕๐๒/๒๕๖๐ ของศาลชั้นต้นมีประเด็นข้อพิพาทอย่างเดียวกันว่าโจทก์หรือจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๕๗๐ ที่พิพาทและบ้านเลขที่ ๕ ที่ปลูกอยู่บนที่ดิน ซึ่งคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๕๐๒/๒๕๖๐ ของศาลชั้นต้น ศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุดโดยวินิจฉัยชี้ขาดว่าที่ดินพิพาทและบ้านเลขที่ ๕ เป็นของโจทก์ ผลของคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวย่อมผูกพันโจทก์และจำเลยที่ ๑ ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง มิให้โต้เถียงกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทในคดีนี้อีก แต่คดีนี้มีได้เสร็จไปเพียงประเด็นข้างต้น หากยังมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยที่ ๑ ออกจากที่ดินพิพาทและบ้านเลขที่ ๕ กับเรียกค่าเสียหายได้หรือไม่ เพียงใด การที่โจทก์นำคดีมาฟ้องอ้างว่าจำเลยที่ ๑ ทำละเมิดโดยมีคำขอให้บังคับจำเลยที่ ๑ ขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากบ้านเลขที่ ๕ กับให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ จึงเป็นการฟ้องเพื่อขอให้บังคับตามสิทธิของโจทก์ที่เกิดจากผลของคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีก่อน โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องจำเลยที่ ๑ เป็นคดีนี้ได้ ไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฟ้องขับไล่โดยอาศัยผลจากคำพิพากษาศาลสูงที่วินิจฉัยประเด็นกรรมสิทธิ์อันถึงที่สุดแล้ว ไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๔๗๑/๒๕๖๔ คดีก่อนโจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกับพวกร่วมกันกระทำความผิดต่อกฎหมายอาญาด้วยการใช้อุปกรณ์จัดประทุรบ้านและประตูบ้านของโจทก์และบุกรุกเข้าไปครอบครองบ้านของโจทก์โดยละเมิดทำให้โจทก์เสียหาย ขอให้จำเลยกับพวกชดเชยค่าเสียหายให้โจทก์ ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาจากจำเลยกระทำผิดต่อกฎหมายอาญาเป็นละเมิดต่อโจทก์ และขณะโจทก์ยื่นฟ้องคดีก่อนนั้นโจทก์ยังไม่ได้เป็นเจ้าของบ้านและที่ดินพิพาท เนื่องจากยังเป็นประเด็นที่ศาลชั้นต้นกำลังพิจารณาอยู่ในคดีหมายเลขดำที่ ๘๘๒๒/๒๕๔๘ว่าโจทก์หรือจำเลยเป็นเจ้าของบ้านและที่ดินพิพาท ส่วนการที่โจทก์ในคดีนี้ฟ้องว่าโจทก์เป็นเจ้าของบ้านและที่ดินพิพาทตามที่ศาลฎีกาได้พิพากษาชี้ขาดมาในคดีหมายเลขดำที่ ๘๘๒๒/๒๕๔๘แล้ว จำเลยเข้ามาอยู่ในบ้านพิพาทโดยไม่มีสิทธิขอให้ขับไล่จำเลยและบริวารออกไป ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาที่โจทก์ฟ้องในคดีนี้มาจากโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทตามที่ศาลฎีกาได้พิพากษาชี้ขาดมา โจทก์ไม่ประสงค์ให้จำเลยและบริวารอยู่ในบ้านและที่ดินของโจทก์อีกต่อไป ดังนั้นการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้ จึงไม่ใช่การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีซ้ำ

คดีก่อนถูกฟ้องเรื่องทางภาระจำยอม คดีหลังใช้สิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ฟ้องบังคับให้ส่งมอบที่ดินคืนและเรียกค่าเสียหาย เป็นคนละประเด็น ไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๖๗๙/๒๕๖๓ แม้คดีก่อนของศาลชั้นต้นที่จำเลยคดีนี้เป็นโจทก์ฟ้องโจทก์ทั้งสามคดีนี้เป็นจำเลยโจทก์ทั้งสามให้การว่าการกระทำของจำเลยในคดีนี้เป็น การละเมิดต่อโจทก์ทั้งสามก็ตาม แต่ศาลชั้นต้นในคดีก่อนกำหนดประเด็นข้อพิพาทประเด็นเดียวว่าทางพิพาทเป็นภาระจำยอมหรือไม่ คดีนี้โจทก์ทั้งสามฟ้องจำเลยว่าการที่จำเลยเข้าไปใช้ประโยชน์ในทางพิพาทเป็นการละเมิดต่อสิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของทางพิพาท ข้ออ้างอันเป็นหลักแห่งข้อหาของโจทก์ทั้งสามเป็นเรื่องของการใช้สิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ ทั้งขอให้บังคับจำเลยส่งมอบที่ดินพิพาทคืนโจทก์กับชำระค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย ประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยในคดีนี้คือเรื่องละเมิด เป็นคนละประเด็นกับประเด็นข้อพิพาทในคดีก่อนเรื่องทางพิพาทเป็นทางภาระจำยอมหรือไม่ หากใช่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตามมาตรา

ผู้ขายฝากฟ้องผู้รับซื้อฝากและผู้รับโอนว่านิติกรรมขายฝากเป็นนิติกรรมอำพราง ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่นิติกรรมอำพราง คดีนี้ผู้รับโอนฟ้องขับไล่ผู้ขายฝากและเรียกค่าเสียหายเป็นการใช้สิทธิในฐานะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ เป็นคนละประเด็น

ฎ.๑๑๙๑/๒๕๖๓ คดีนี้ก่อนจำเลยทั้งสองเป็นโจทก์ฟ้องโจทก์และ ส. เป็นจำเลย มีประเด็นแห่งคดีว่าสัญญาขายฝากที่ดินพิพาทเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้ยืมเงินระหว่างจำเลยทั้งสองกับ ส. หรือไม่ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าสัญญาขายฝากที่ดินพิพาทมิใช่นิติกรรมอำพราง การกู้ยืมเงินระหว่างจำเลยทั้งสองกับ ส. ที่ดินพิพาทตกเป็นของ ส. ตั้งแต่วันรับซื้อฝาก เมื่อจำเลยทั้งสองไม่ไถ่ถอนคืนภายในกำหนด ส. มีสิทธิขายให้แก่โจทก์ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๒ ในคดีก่อนได้ อันเป็นการวินิจฉัยในเรื่องความสมบูรณ์ของนิติกรรมการขายฝากที่จำเลยทั้งสองในคดีนี้ทำกับ ส. คดีนี้โจทก์ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทมาตามสัญญาซื้อขายที่ทำกับ ส. ฟ้องขอให้ขับไล่จำเลยทั้งสองและเรียกค่าเสียหาย อันเป็นการใช้สิทธิในฐานะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท โดยมีประเด็นแห่งคดีว่าจำเลยทั้งสองอยู่ในที่ดินพิพาทโดยละเมิดหรือไม่ และจำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบชำระค่าเสียหายแก่โจทก์หรือไม่ เพียงใด ซึ่งเป็นคนละประเด็นกับคดีก่อน ไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตาม มาตรา ๑๔๔

หนี้ประเภทต่างรายกันไม่เกี่ยวข้องกัน แม้ทรัพย์จำนองเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน ความรับผิดคดีก่อนและคดีนี้แยกต่างหากจากกัน ไม่เป็นฟ้องชำระหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาชำระ

ฎ.๓๗๖๙/๒๕๖๔ คดีก่อนโจทก์ฟ้องว่าจำเลยทำสัญญาจำนองที่ดินพิพาทเพื่อเป็นประกันหนี้ที่กู้เงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากโจทก์ คดีนี้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทำสัญญาจำนองที่ดินพิพาทเพื่อเป็นประกันหนี้ที่จำเลยกู้เงิน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท จากโจทก์ เป็นการฟ้องเรียกหนี้เงินกู้อันเป็นหนี้ประเภทและการจำนองอันเป็นหนี้อุปกรณ์เพื่อเป็นประกันหนี้ประเภทต่างรายกันไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกันเลย แม้ทรัพย์จำนองจะเป็นที่ดินพิพาทแปลงเดียวกันก็ตาม ความรับผิดของคดีก่อนและคดีนี้ต่างแยกต่างหากจากกัน ฟ้องโจทก์ไม่เป็นฟ้องชำระหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาชำระกับคดีก่อน

การดำเนินกระบวนการพิจารณาเช่าในคดีไม่มีข้อพิพาท

คดีมีข้อพิพาทที่ศาลมีคำวินิจฉัยแล้วว่าที่ดินเป็นของฝ่ายหนึ่ง อีกฝ่ายหนึ่งมาร้องขอแสดงกรรมสิทธิ์โดยการครอบครอง
ปรปักษ์ในที่ดินแปลงเดิมเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาเช่า

ฎ.๕๔๐๓/๒๕๖๔ (ป) ผู้คัดค้านเคยฟ้องขับไล่ผู้ร้องออกจากที่ดินอ้างว่าที่ดินเป็นของผู้คัดค้าน ผู้ร้องเป็นจำเลยให้การว่าที่ดินเป็น

ของผู้ร้อง ศาลกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่าที่ดินเป็นของโจทก์หรือจำเลย (ผู้คัดค้านหรือผู้ร้อง) คดีดังกล่าวศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว

ว่าที่ดินเป็นของโจทก์หรือผู้คัดค้าน ผู้ร้องมายื่นคำร้องขอคดีนี้ว่าได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยการครอบครองปรปักษ์ เท่ากับเป็นการอ้าง

ว่าผู้ร้องเป็นเจ้าของที่ดินนั่นเอง คดีนี้จึงมีประเด็นเดียวกับคดีก่อนว่าที่ดินเป็นของผู้ร้องหรือผู้คัดค้าน คำพิพากษาคดีก่อนย่อมผูกพันผู้

ร้องซึ่งเป็นคู่ความคดีนี้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องมายื่นคำร้องขอเป็นคดีนี้อีก จึงเป็นการขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือ

คำสั่งในประเด็นที่ได้วินิจฉัยไปแล้ว การยื่นคำร้องขอในคดีนี้ของผู้ร้องจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาเช่าต้องห้ามตามมาตรา ๑๔๔

การดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ นำไปใช้ในคดีอาญาด้วย

ฎ.๓๖๔๖/๒๕๖๕ จำเลยยื่นคำร้องขอให้ส่งความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยกรณีบทบัญญัติแห่ง กม. ขัดต่อรัฐธรรมนูญโดยมีข้ออ้างและคำขออย่างเดียวกันมาพร้อมกับฎีกาซึ่งศาลฎีกาได้มีคำสั่งไปแล้ว การที่จำเลยยังคงฎีกาในประเด็นดังกล่าวโดยขอให้ศาลฎีกาส่งความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยและรอการพิพากษาคดีไว้ จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ฎ.๓๓๓๒/๒๕๖๕ ข้อเท็จจริงในเรื่องไม้พะยุงของกลาง จำเลยที่ ๑ เคยยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แต่ผู้พิพากษาที่จำเลยที่ ๑ ร้องขอไม่อนุญาตให้จำเลยที่ ๑ ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง และศาลฎีกามีคำสั่งให้ยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลยที่ ๑ การที่จำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้องขอให้ศาลไต่สวนเพื่อพิสูจน์ว่าไม้พะยุงของกลางเป็นไม้ที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยเจตนาที่จะให้มีการรับฟังข้อเท็จจริงใหม่ว่าไม้พะยุงของกลางเป็นไม้ที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของผู้อื่นทำนองเดียวกับการขออนุญาตฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ถือได้ว่าเป็นการยื่นคำร้องในประเด็นเดียวกันกับที่ศาลได้วินิจฉัยไปแล้ว ย่อมเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับคำร้องของจำเลยที่ ๑ มาเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ศาลยกคำร้องขอคืนของกลางเพราะไม่มีพยานมาสืบถือว่ามีคำวินิจฉัยชี้ขาดคดีแล้ว ยื่นคำร้องขอคืนของกลางใหม่อ้างเหตุเดิม เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๔๐๘๔/๒๕๖๒ ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ให้ยกคำร้องขอคืนของกลาง โดยให้เหตุผลว่าไม่มีพยานมาสืบตามคำร้อง เป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดคดีแล้ว การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอคืนของกลางในคดีนี้อีกครั้งโดยอ้างเหตุว่าผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดของจำเลย ซึ่งเป็นการอ้างเหตุอย่างเดียวกับคำร้องฉบับแรกซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค ๒ มีคำพิพากษายกคำร้องไปแล้ว เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

๑.๓ ศาลได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดในคดีหนึ่งแล้ว

กรณีที่ศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีหรือประเด็นข้อใดแห่งคดี

คดีแรกฟ้องหย่าและขอแบ่งสินสมรส ศาลยกฟ้องเพราะไม่มีเหตุหย่า คดีหลังฟ้องขอให้แยกสินสมรสและให้ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดู แม้ทรัพย์ตามฟ้องเป็นทรัพย์เดียวกัน แต่คดีก่อนศาลยังไม่ได้วินิจฉัยว่าทรัพย์ใดเป็นสินสมรสต้องแบ่ง คดีหลังไม่เป็นฟ้องซ้ำหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำกับคดีแรก

ฎ.๒๘๕๔/๒๕๖๑ คดีก่อนโจทก์ฟ้องขอให้โจทก์และจำเลยหย่ากันและแบ่งสินสมรส ประเด็นในคดีก่อนมีว่ามีเหตุหย่าหรือไม่ หากศาลพิพากษาให้หย่าจึงจะมีการแบ่งสินสมรสกันว่ามีทรัพย์สินใดที่เป็นสินสมรส เมื่อศาลพิพากษายกฟ้องเนื่องจากไม่มีเหตุหย่าจึงไม่ได้วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นสินสมรสที่ต้องแบ่ง คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้แยกสินสมรสและให้จำเลยชำระค่าอุปการะเลี้ยงดู ประเด็นแห่งคดีมีว่ามีเหตุให้แยกสินสมรสหรือไม่ จำเลยต้องชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือไม่ และสินสมรสที่ต้องแยกได้แก่ทรัพย์สินใด ประเด็นแห่งคดีนี้และประเด็นแห่งคดีก่อนต่างกัน แม้ทรัพย์สินที่อ้างตามฟ้องคดีนี้จะเป็นทรัพย์สินตามฟ้องกับคดีก่อน แต่คดีก่อนศาลยังไม่ได้วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นสินสมรสต้องแบ่ง ดังนี้ ถือไม่ได้ว่าโจทก์ฟ้องคดีนี้เกี่ยวกับสินสมรสเป็นประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคดีก่อน ฟ้องโจทก์คดีนี้ไม่เป็นฟ้องซ้ำหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำกับคดีก่อน

ศาลพิพากษายกฟ้องเพราะยังไม่ถูกโต้แย้งสิทธิ ไม่ถือว่าวินิจฉัยเนื้อหาในประเด็นแห่งคดี

ฎ.๘๒๗๕/๒๕๕๑ เดิมโจทก์และ ว. ฟ้องจำเลยในมูลละเมิดเรียกค่าเสียหายที่โจทก์และ ว. ต้องเสียค่าจ้างทนายความและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีรวมทั้งค่าเสียหายที่ต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงขาดความเชื่อถือในการประกอบอาชีพจากการที่ถูกจำเลยฟ้อง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่ากรณียังไม่ถือว่าโจทก์และ ว. ถูกโต้แย้งสิทธิจากจำเลยในอันที่จะทำให้โจทก์และ ว. ใช้สิทธิทางศาลได้ โจทก์และ ว. ไม่มีอำนาจฟ้อง พิพากษายกฟ้องตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๕๕ เป็นกรณีศาลยกฟ้องเพราะเหตุที่ยังมิได้วินิจฉัยเนื้อหาในประเด็นแห่งคดี ฟ้องโจทก์คดีนี้ไม่เป็นฟ้องซ้ำและดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตามมาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๔๔

คดีที่ยื่นฟ้องไว้ก่อนอาจเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำกับคดีที่ยื่นฟ้องครั้งหลังที่ศาลมีคำพิพากษาก่อนได้

ฎ.๑๕/๒๕๓๘ หลังจากโจทก์ได้ฟ้องจำเลยทั้งสองคดีนี้แล้วคดีอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้นโจทก์ถูกจำเลยทั้งสองฟ้องให้

ขับไล่ออกจากที่ดินเดียวกัน โจทก์ซึ่งเป็นจำเลยให้การต่อสู้โดยอ้างเหตุอย่างเดียวกับข้ออ้างตามคำบรรยายฟ้องของตนในคดีนี้ ต่อมาคดี

ที่จำเลยทั้งสองฟ้องขับไล่โจทก์ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ขับไล่โจทก์ออกจากที่ดิน ศาลฎีกาเห็นว่าฟ้องโจทก์ในคดีนี้กับคดีที่จำเลยทั้งสอง

คดีนี้ฟ้องให้ขับไล่โจทก์เป็นจำเลยในคดีหลังมีประเด็นข้อพิพาทซึ่งศาลจะต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่าที่ดินเป็นของโจทก์หรือจำเลยทั้งสอง เมื่อ

ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาชี้ขาดว่าที่ดินเป็นของโจทก์ทั้งสองหรือเป็นของจำเลยทั้งสองคดีนี้ ฟ้องของโจทก์ในคดีนี้จึงเป็นการดำเนิน

กระบวนการพิจารณาซ้ำต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ แม้ว่าโจทก์จะได้ฟ้องคดีนี้ไว้ก่อนก็ตาม แต่เมื่อศาลชั้นต้นได้พิพากษาชี้ขาดแล้ว

กรณีก็ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายดังกล่าวเช่นกัน

คดีที่เป็นฟ้องซ้อนต้องห้ามตาม ม.๑๗๓ วรรคสอง (๑) ศาลรับคดีไว้พิจารณาไม่ชอบ กระบวนพิจารณาหลังจากนั้นจนมีคำพิพากษาย่อมไม่ชอบ แม้เป็นคำพิพากษาในประเด็นเดียวกับคดีหลัง คดีหลังไม่เป็นการดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ

ฎ.๑๙๙๓๘/๒๕๕๕ คดีนี้โจทก์ฟ้องว่าโจทก์เป็นเจ้าของที่ดิน ขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่ก่อสร้างรุกล้ำและเรียกค่าเสียหาย จำเลยทั้งสองขัดแย้งกันคำให้การ ก่อนศาลจังหวัดอุดรธานีมีคำพิพากษาผู้ร้องสอดทั้งสองยื่นคำร้องขอว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ที่ดินของโจทก์แต่เป็นส่วนหนึ่งของที่สาธารณประโยชน์ ขอให้ศาลพิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์ห้ามโจทก์เกี่ยวข้องอีกต่อไป ศาลจังหวัดอุดรธานียกคำร้องขอของผู้ร้องสอดทั้งสอง ผู้ร้องสอดทั้งสองอุทธรณ์ ขณะที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ผู้ร้องสอดที่ ๒ เป็นโจทก์ยื่นฟ้องโจทก์คดีนี้เป็นจำเลยต่อศาลชั้นต้นขอให้พิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินและขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดิน ซึ่งเห็นได้ว่าคดีนี้ที่ผู้ร้องสอดทั้งสองร้องสอดเข้ามาและคดีที่ผู้ร้องสอดที่ ๒ เป็นโจทก์ฟ้องโจทก์คดีนี้เป็นจำเลยนั้นมีประเด็นพิพาทเป็นอย่างเดียวกันว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ จึงเป็นคดีเรื่องเดียวกัน การที่ผู้ร้องสอดที่ ๒ ยื่นคำร้องสอดเข้ามาในคดีนี้ตามมาตรา ๕๗ (๑) ถือได้ว่าผู้ร้องสอดที่ ๒ เป็นโจทก์ยื่นฟ้องโจทก์คดีนี้เป็นจำเลยแล้ว แม้ศาลจังหวัดอุดรธานีจะสั่งยกคำร้องขอ แต่ผู้ร้องสอดที่ ๒ ได้ยื่นอุทธรณ์และคดียังคงอยู่ระหว่างการพิจารณา การที่ผู้ร้องสอดที่ ๒ นำคดีเรื่องเดียวกันมายื่นฟ้องโจทก์เป็นคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๒๖๓/๒๕๔๘ ของศาลชั้นต้นอีกจึงเป็นฟ้องซ้อนต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๓ วรรคสอง (๑) ศาลชั้นต้นรับคดีของผู้ร้องสอดที่ ๒ ไว้พิจารณาจึงเป็นการไม่ชอบ และส่งผลพลอยทำให้กระบวนพิจารณาที่ดำเนินต่อมาในภายหลังจนกระทั่งศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาและศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษายืนตามให้ยกฟ้องของผู้ร้องสอดที่ ๒ และคดีถึงที่สุดไปแล้วนั้นพลอยไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย เสมือนหนึ่งไม่เคยมีการดำเนินกระบวนพิจารณาและพิพากษาคดีดังกล่าวมาก่อนเลย ดังนั้นการดำเนินคดีนี้จึงไม่เป็นการดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำหรือเป็นฟ้องซ้ำกับคดีดังกล่าวของผู้ร้องสอดที่ ๒ อันจักต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ และ มาตรา ๑๔๘

๑.๔ มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำในคดีใหม่เป็นอีกคดีหนึ่ง

คำว่า “ในศาลนั้น” หมายถึงในศาลเดียวกันและศาลตามบทบัญญัติ ป.วิ.พ. ว่าด้วยเขตศาลที่จะรับฟ้องคดีนั้นด้วย

ฎ.๗๒๘๑/๒๕๕๖ จำเลยที่ ๑ ฟ้องโจทก์ต่อศาลจังหวัดชัยบุรี บรรยายฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมกับบุคคลอื่นในที่ดิน โจทก์ครอบครองที่ดินโดยอาศัยสิทธิการเช่าจากผู้เช่าจากฝ่าย นาย ผ. จำเลยที่ ๑ ไม่ประสงค์ให้โจทก์ครอบครองอีกต่อไปขอให้โจทก์พร้อมบริวารออกจากที่ดิน โจทก์ให้การและฟ้องแย้งว่าเป็นผู้บุกเบิกครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินและได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครอง ขอให้ยกฟ้องและพิพากษาว่าที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์โดยการครอบครอง โจทก์ไม่ได้เสียค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้ง ศาลจังหวัดชัยบุรีไม่รับฟ้องแย้ง วันที่ ๓๐ พ.ย.๕๗ โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสามเป็นคดีนี้ที่ศาลชั้นต้น (ศาลแพ่ง) โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลชั้นต้น (ศาลแพ่ง) วันที่ ๒๒ ธ.ค.๕๗ ศาลจังหวัดชัยบุรีพิพากษาคดีที่จำเลยที่ ๑ ฟ้องโจทก์ตั้งปัญหาว่าโจทก์ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยการครอบครองหรือไม่ แล้ววินิจฉัยว่าโจทก์ครอบครองที่ดินโดยอาศัยสิทธิการเช่าไม่ได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครอง พิพากษาให้ขับไล่โจทก์พร้อมบริวารออกจากที่ดิน ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายืน จึงเป็นกรณีที่ได้นิิจฉัยชี้ขาดในประเด็นข้อพิพาทว่าโจทก์ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยการครอบครองหรือไม่แล้ว ซึ่งเป็นประเด็นเดียวกันกับคดีนี้ คำว่า “ในศาลนั้น” นอกจากหมายถึงในศาลเดียวกันแล้ว ยังหมายถึงศาลที่มีเขตศาลตาม ป.วิ.พ. ว่าด้วยเขตศาลที่จะรับฟ้องคดีนั้นได้ด้วย เมื่อศาลชั้นต้น (ศาลแพ่ง) เป็นศาลที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล จึงเป็นศาลที่จะรับคำฟ้องคดีที่โจทก์ฟ้องนี้ได้ ย่อมอยู่ในความหมายของคำว่าในศาลนั้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ โจทก์จึงต้องห้ามมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำในศาลชั้นต้น (ศาลแพ่ง) และแม้ขณะโจทก์ฟ้องคดีนี้ศาลจังหวัดชัยบุรียังไม่ได้มีคำพิพากษาก็ตาม แต่เมื่อต่อมาศาลจังหวัดชัยบุรีได้มีคำพิพากษาแล้วกรณีก็ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๑๔๔ เช่นกัน ฟ้องของโจทก์คดีนี้เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำกับคดีแพ่งของศาลจังหวัดชัยบุรีดังกล่าว

ฎ.๗๘๔๔/๒๕๕๓ โจทก์ฟ้องจำเลย (ที่ศาลจังหวัดนนทบุรี) ขอให้เพิกถอนนิติกรรมจำนองที่ดินพิพาทและให้จดทะเบียนไถ่ถอนนิติกรรมจำนองที่ดินพิพาทพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินคืนโจทก์ ต่อมาจำเลยได้ยื่นฟ้องโจทก์เป็นจำเลยที่ ๒ ต่อศาลแพ่งธนบุรี ในฐานะผู้ค้ำประกันและจำนองที่ดินพิพาทไว้แก่จำเลย ซึ่งศาลแพ่งธนบุรีได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วว่าจำเลยที่ ๒ ทำสัญญาค้ำประกันและจำนองที่ดินพิพาทเป็นประกันหนี้ของ หจก. ว. และพิพากษาให้จำเลยที่ ๒ ร่วมรับผิดชอบ หจก. ว. หากไม่ชำระให้ยึดทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ ฟ้องโจทก์คดีนี้กับคดีที่จำเลยฟ้องโจทก์เป็นจำเลยที่ ๒ ในคดีดังกล่าวมีประเด็นข้อพิพาทซึ่งศาลจะต้องวินิจฉัยประเด็นเดียวกันว่าโจทก์ได้ค้ำประกันและจำนองที่ดินพิพาทเป็นประกันหนี้จริงหรือไม่ เมื่อศาลแพ่งธนบุรีได้มีคำพิพากษาโดยวินิจฉัยให้โจทก์ต้องรับผิดชอบต่อจำเลยแล้วฟ้องของโจทก์ในคดีนี้จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ แม้ว่าโจทก์จะได้ฟ้องคดีนี้ไว้ก่อนคดีของศาลแพ่งธนบุรีก็ตาม

(หมายเหตุ ฎ.๑๐๒๔๖/๒๕๕๓ วินิจฉัยว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำต้องเป็นศาลเดียวกัน)

การดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำอาจเกิดสำหรับคู่ความบางคน ไม่จำเป็นต้องเกิดกับคู่ความทุกคนก็ได้

ฎ.๒๓๐๓/๒๕๕๖ คดีก่อนศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่าเหตุละเมิดเกิดจากความประมาทเลินเล่อของฝ่ายใด และวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงน่าเชื่อว่า ฐ. เป็นฝ่ายขับรถฝ่าฝืนสัญญาณจราจรไฟสีแดงเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนกัน และเมื่อลักษณะความเสียหายของรถจำเลยแสดงว่าจำเลยมิได้เป็นฝ่ายประมาท แม้คดียังไม่ถึงที่สุดและมีได้เป็นคู่ความเดียวกันกับคดีนี้ทุกราย แต่ประเด็นแห่งคดีที่วินิจฉัยเป็นประเด็นเดียวกันว่าเหตุละเมิดเกิดจากความประมาทของฝ่ายใด เมื่อคดีก่อนวินิจฉัยชี้ขาดแล้วว่าจำเลยมิได้เป็นฝ่ายประมาท ฟ้องโจทก์คดีนี้สำหรับจำเลยเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๔

กรณีเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำในบางประเด็น ศาลอาจให้เลื่อนการพิจารณาคดีที่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำนั้นออกไปจนกว่าคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้วจะถึงที่สุด

ฎ.๑๓๑๔๑/๒๕๕๗ คดีนี้โจทก์ฟ้องเรียกให้จำเลยชำระเงินค่าแรงงานตามสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างบ้านพิพาทส่วนคดีผู้บริโภค หมายเลขแดงที่ ผบ.๔๘๐/๒๕๕๓ ของศาลแพ่งธนบุรี จำเลยในคดีนี้เป็นโจทก์ฟ้องเรียกให้โจทก์ในคดีนี้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจากการที่โจทก์ผิดสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างบ้านพิพาทซึ่งมีประเด็นข้อพิพาทที่ต้องวินิจฉัยในประเด็นอย่างเดียวกันว่า โจทก์หรือจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างบ้านพิพาท เมื่อศาลแพ่งธนบุรีมีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดคดีให้โจทก์ต้องรับผิดชอบต่อจำเลยแล้ว ฟ้องโจทก์ในประเด็นดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ แต่เมื่อคดีดังกล่าวยังไม่ถึงที่สุด หากในชั้นที่สุดศาลฟังข้อเท็จจริงเป็นประการใด ผลของคำพิพากษาในคดีดังกล่าวย่อมผูกพันทั้งโจทก์และจำเลยในคดีนี้ด้วยตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ทำให้คดีนี้ยังมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่าจำเลยต้องชำระค่าก่อสร้างแก่โจทก์หรือไม่ เพียงใด ดังนั้น หากรอฟังผลคดีผู้บริโภคหมายเลขแดงที่ ผบ.๔๘๐/๒๕๕๓ ของศาลแพ่งธนบุรีให้ถึงที่สุดเสียก่อนแล้วพิพากษาคดีต่อไปย่อมทำให้ความยุติธรรมในคดีนี้ดำเนินไปด้วยดี

๑.๒ การดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำในคดีเดิมห้ามทั้งศาลและห้ามทั้งคู่ความ

ประเด็นที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกามีคำพิพากษาวินิจฉัยและถึงที่สุดไปแล้วศาลชั้นต้นจะดำเนินกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นนั้นอีกไม่ได้ เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๘๙๒๐/๒๕๔๗ เดิมศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องเพราะคดีโจทก์ขาดอายุความ แต่เมื่อโจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าคำให้การ

จำเลยมิได้แสดงเหตุแห่งการขาดอายุความจึงไม่มีประเด็นเรื่องอายุความ พึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นดำเนิน

กระบวนการพิจารณาในประเด็นอื่นต่อไป ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ประเด็นเรื่องอายุความจึงเป็นอันยุติ ศาล

ชั้นต้นชอบที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาเฉพาะประเด็นที่ยังไม่ได้ดำเนินการเท่านั้น การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องของ

จำเลยที่ขอแก้ไขคำให้การเพื่อให้เกิดประเด็นเรื่องอายุความขึ้นอีก แล้วหยิบยกขึ้นวินิจฉัยว่าฟ้องโจทก์ขาดอายุความและศาลอุทธรณ์

พิพากษายืนนั้นย่อมไม่ชอบ เพราะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔

ศาลฎีกาวินิจฉัยเรื่องอำนาจฟ้องแล้ว ศาลชั้นต้นวินิจฉัยอีกไม่ได้

ฎ.๑๒๖๐/๒๕๕๓ คำฟ้องคำให้การคดีมีประเด็นพิพาทโต้แย้งกันว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์จำเลยหรือตัวแทนของจำเลยมี

คำสั่งให้โจทก์หยุดทำกิจการทำไม้ป่าชายเลนที่ได้รับสัมปทานทำไม้ป่าชายเลนเป็นการชั่วคราวอันจะเป็นเหตุให้จำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา

สัมปทานทำไม้ป่าชายเลนกับโจทก์หรือไม่ และจะต้องจ่ายเงินชดเชยความเสียหายกับคืนเงินประกันในการที่จะต้องชำระเบี้ยปรับ

ตามเงื่อนไขในสัมปทานให้แก่โจทก์หรือไม่ เพียงใด อันเป็นประเด็นข้อพิพาทที่ศาลชั้นต้นจะต้องพิจารณาวินิจฉัยจากพยานหลักฐาน

ที่คู่ความทั้งสองฝ่ายได้นำสืบก่อนแล้วพิพากษาใหม่ต่อไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๑๕/๒๕๔๙ โดยมีได้มีปัญหาที่จะต้อง

วินิจฉัยซ้ำอีกว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เพราะในเรื่องอำนาจฟ้องของโจทก์ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้แล้วและถึงที่สุดแล้ว ศาลชั้นต้น

จะวินิจฉัยซ้ำอีกไม่ได้ การที่ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้องในเรื่องอำนาจฟ้องอีกโดยเห็นว่าโจทก์มิได้ถูกโต้แย้งสิทธิตาม

สัมปทานทำไม้ป่าชายเลนเป็นการวินิจฉัยในเนื้อหาเช่นเดียวกับที่ศาลฎีกาวินิจฉัยไว้แล้วเป็นการไม่ชอบ

ญ.๗๙๕๐/๒๕๕๑ ศาลฎีกาพิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ยกฟ้องโจทก์อ้างเหตุว่าจำเลยไม่ได้โต้แย้งสิทธิโจทก์ โจทก์จึงไม่มี

อำนาจฟ้อง โดยศาลฎีกาวินิจฉัยว่าจำเลยโต้แย้งสิทธิโจทก์แล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง ให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาใหม่ตามรูปคดี การ

ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งดสืบพยานโจทก์และจำเลยแล้ววินิจฉัยว่าจำเลยไม่ได้โต้แย้งสิทธิโจทก์ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง โดยมีเนื้อหา

ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเช่นเดียวกับคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ศาลฎีกาเคยมีคำพิพากษาไปแล้ว จึงเป็นการวินิจฉัยในเนื้อหา

เช่นเดียวกันกับที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยดังกล่าว อันเป็นกรณีที่เห็นได้ชัดเจนว่าศาลชั้นต้นยกเรื่องอื่นขึ้นโต้แย้งคำพิพากษาศาลฎีกาใน

ประเด็นที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาไปแล้วโดยพยายามเบี่ยงเบนให้เกิดเป็นประเด็นใหม่ขึ้นในเรื่องอำนาจฟ้องแล้วสรุปทำนองว่าโจทก์มิได้

ถูกโต้แย้งสิทธิจึงไม่มีอำนาจฟ้อง ซึ่งเป็นการพิพากษาซ้ำซ้อนกับคำพิพากษาเดิมของศาลชั้นต้นเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ยอมดำเนินกระบวนการ

พิจารณาและพิพากษาใหม่ให้เป็นไปตามประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกา

พิพากษาให้ยกคำพิพากษาของศาลชั้นต้นให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาสืบพยานโจทก์จำเลยแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

ถ้าประเด็นยุติไปแล้ว ไม่ว่าจะป็นฝ่ายใดหยิบยกขึ้นมาให้ศาลวินิจฉัย ก็เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๔๐๙๓/๒๕๕๙ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์โดยวินิจฉัยว่าโจทก์ไม่มีสิทธิเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยมาไล่เบี้ยเอาจาก
จำเลย โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าพนักงานของจำเลยขับรถโดยได้รับความยินยอมจากผู้เอา
ประกันภัยถือว่าเป็นผู้เอาประกันภัยเอง โจทก์จึงไม่มีสิทธิรับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยมาไล่เบี้ยจากจำเลยนั้น ศาลอุทธรณ์ไม่เห็น
พ้องด้วย ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นวินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทข้ออื่นแล้วพิพากษาตามรูปคดี *จำเลยมิได้ฎีกา คำ
พิพากษาศาลอุทธรณ์ในประเด็นดังกล่าวยุติไป* เมื่อศาลชั้นต้นวินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทข้ออื่นแล้วพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบโจทก์
จำเลยอุทธรณ์ว่าโจทก์ไม่มีอำนาจเข้ารับช่วงสิทธิจากผู้เอาประกันภัยมาฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยอีก อุทธรณ์ของจำเลยเป็นการ
ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำในประเด็นแห่งคดีที่ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ แม้เดิมโจทก์เป็นผู้
อุทธรณ์ แต่ครั้งหลังจำเลยเป็นผู้อุทธรณ์ก็ตาม

ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๓ ศาลชั้นต้นยกคำร้อง ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาอ้างเหตุเดียวกัน
อีกเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๓๙๘๑/๒๕๕๕ โจทก์ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาฎีกา ศาลชั้นต้นยกคำร้อง เท่ากับศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องขอ
ขยายระยะเวลาฎีกาของโจทก์ไปแล้ว โจทก์ยื่นคำร้องอีกฉบับหนึ่งขอขยายระยะเวลาฎีกาโดยอ้างเหตุอย่างเดียวกันกับคำร้องฉบับแรก
จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง
ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

ฎ.๑๔๑/๒๕๖๕ คำร้องขอขยายระยะเวลาครั้งแรกของจำเลยยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลายื่นฎีกาแล้ว ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้ขยาย
ระยะเวลายื่นฎีกาได้ต้องเป็นกรณีมีเหตุสุดวิสัย เมื่อคำร้องของจำเลยครั้งแรกไม่ปรากฏพฤติการณ์พิเศษและเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถยื่นคำ
ร้องก่อนสิ้นระยะเวลายื่นฎีกาได้ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้ยกคำร้องของจำเลยถือว่าศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องขอขยาย
ระยะเวลาฎีกาของจำเลยไปแล้ว จำเลยยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาฎีกาครั้งต่อมาเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาอันเกี่ยวกับคดีหรือ
ประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในคำ
ร้องฉบับหลัง จากนั้นต่อมาอนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นฎีกาแก่จำเลยจึงไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ.มาตรา ๒๓ มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง และถือ
ว่าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๒๗ ประกอบ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕

ขอเพิกถอนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ ศาลชั้นต้นยกคำร้อง ขอเพิกถอนหมายบังคับคดีและการบังคับคดีโดยคำขอเป็น
ผลมาจากข้ออ้างเรื่องเดียวกัน เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๙๘๒๙/๒๕๕๘ ก่อนจำเลยยื่นคำร้องคดีนี้จำเลยเคยยื่นคำร้องขอเพิกถอนการพิจารณาที่ผิดระเบียบภายหลังศาล
ชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว ข้ออ้างในคำร้องทั้งสองฉบับจำเลยกล่าวอ้างว่าศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาคดีนี้โดยผิดระเบียบอย่าง
เดียวกัน แม้คำร้องคดีนี้จำเลยจะขอให้เพิกถอนหมายบังคับคดีและการบังคับคดี ส่วนคำร้องฉบับก่อนตั้งกล่าวจำเลย
ขอให้เพิกถอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นที่ผิดระเบียบ แต่ก็เป็นคำขออันเป็นผลมาจากข้ออ้างในเรื่อง
เดียวกัน เมื่อศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดประเด็นตามคำร้องฉบับก่อนของจำเลยและยกคำร้องของจำเลยแล้วเช่นนี้ คำ
ร้องคดีนี้จึงต้องห้ามมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๔

ขอเพิกถอนคำบังคับ ศาลชั้นต้นยกคำร้อง คดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์ ร้องขอให้งดการบังคับคดีอ้างเหตุเดียวกับที่ขอเพิกถอนคำบังคับ เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๕๐๑๕/๒๕๕๗ ศาลชั้นต้นออกคำบังคับ ผู้ร้องยื่นคำคัดค้านว่าผู้ซื้อทรัพย์สินและผู้ร้องตกลงกันให้ผู้ซื้อทรัพย์สินเป็นผู้ประมูลทรัพย์สินเพียงผู้เดียว หากผู้ซื้อทรัพย์สินประมูลซื้อได้จะให้ผู้ร้องเช่าทำประโยชน์ในที่ดินและผู้ซื้อทรัพย์สินยังยินยอมให้ภริยาผู้ร้องพักอาศัยในบ้านต่อไป ผู้ร้องกับพวกไม่ใช่บริวารจำเลย ขอให้เพิกถอนคำบังคับ ศาลชั้นต้นเห็นว่าไม่มีเหตุให้เพิกถอนคำบังคับ ให้ยกคำคัดค้าน ผู้ร้องอุทธรณ์คำสั่ง ขณะคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลงดการบังคับคดีเข้ามาในคดีนี้อีก โดยรายละเอียดต่าง ๆ ในคำร้องแทบทั้งหมดรวมทั้งเหตุในการขอให้งดการบังคับคดีที่ว่าผู้ร้องกับพวกไม่ใช่บริวารจำเลยเป็นเหตุอย่างเดียวกับที่ระบุไว้ในคำคัดค้านที่ผู้ร้องเคยยื่นไว้ก่อนหน้านี้แล้ว คำร้องของผู้ร้องคดีนี้จึงเป็นการขอให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวข้องกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง โดยไม่ต้องคำนึงว่าคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นในคดีก่อนหน้านี้จะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

ขอให้เพิกถอนกระบวนการบังคับคดี ศาลชั้นต้นยกคำร้อง ถ้าไม่เห็นด้วยต้องอุทธรณ์ ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการบังคับคดีซ้ำอีกอ้างเหตุใหม่ที่สามารถยกขึ้นว่ากล่าวในคำร้องฉบับแรกได้อยู่แล้ว เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๑๕๗๙๑/๒๕๕๕ เดิมจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เคยยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการบังคับคดีโดยอ้างเหตุเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่แจ้งการยึดทรัพย์และไม่แจ้งการขายทอดตลาดทรัพย์ที่ยึดให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทราบ ทั้งการขายทอดตลาดได้ราคาต่ำกว่าความเป็นจริงมาก ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้อง ถ้าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่พอใจก็ชอบที่จะอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่อุทธรณ์ การที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กลับมายื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการบังคับคดีซ้ำอีก แม้จะอ้างเหตุใหม่ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่มีอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและบังคับคดีตามกฎหมาย ซึ่งเป็นเหตุที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ สามารถยกขึ้นว่ากล่าวในคำร้องฉบับแรกได้อยู่แล้ว แต่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มิได้ยกขึ้นว่ากล่าวไว้ กรณีจึงถือว่าคำร้องฉบับหลังเป็นเรื่องเดียวกับคำร้องฉบับแรก queขอให้เพิกถอนกระบวนการบังคับคดีรายเดียวกันซึ่งศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดไปแล้ว การที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มายื่นคำร้องขึ้นอีกภายหลังจากที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องฉบับแรกแล้วนั้น เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำต้องห้ามตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๔ และเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบมาตรา ๒๔๖ และ ๒๔๗

คดีก่อนมีศาลมีคำวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นแห่งคดีเดียวกับคดีหลัง การยื่นฟ้องคดีหลังเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณา
ซ้ำตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง

ฎ.๑๔๘๒/๒๕๖๘ โจทก์ฟ้องขอให้ห้ามจำเลยและบริวารเข้ายุ่งเกี่ยวกับที่ดิน ฉ.๑๖๕๒ และให้จำเลยถอนหนังสือคัดค้านการรังวัด
แบ่งกรรมสิทธิ์รวม เห็นว่า ...ที่ดินพิพาทคดีนี้แบ่งแยกมาจากที่ดิน ฉ.๑๖๕๒ ทางทิศใต้ พร้อมกับที่ดินเนื้อที่ ๓ งาน ๖๐ ตรว. มีชื่อโจทก์
และ อ. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ โจทก์ และ อ. ยื่นฟ้องขอให้บังคับจำเลยถอนหนังสือคัดค้านการรังวัด ลว. ๒๒ มิ.ย. ๒๕๖๐ เป็นคดี
แพ่งของศาลชั้นต้นซึ่งศาลฎีกามีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ให้จำเลยถอนหนังสือคัดค้านการรังวัดดังกล่าว
เมื่อที่ดินพิพาทคดีนี้กับที่ดิน เนื้อที่ ๓ งาน ๖๐ ตรว. ที่โจทก์ และ อ. ยื่นฟ้องขอให้บังคับจำเลยถอนหนังสือคัดค้านการรังวัดต่างเป็นส่วน
หนึ่งทางด้านทิศใต้ของที่ดิน ฉ.๑๖๕๒ ที่จำเลยอ้างว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าววินิจฉัยเกี่ยวกับ
กรรมสิทธิ์แห่งที่ดิน ฉ.๑๖๕๒ รวมถึงที่ดินพิพาทในคดีนี้แล้วว่าที่ดิน ฉ.๑๖๕๒ ด้านทิศใต้ไม่เคยถูกน้ำกัดเซาะพังลงแม่น้ำเจ้าพระยาแล้วมี
การงอกของที่ดินขึ้นมาใหม่จนเป็นที่ดินพิพาท ไม่ใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน เมื่อคำพิพากษาคดีดังกล่าวมีการวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็น
แห่งคดีเดียวกับคดีนี้แล้วและสั่งให้จำเลยถอนหนังสือคัดค้านการรังวัด ลว. ๒๒ มิ.ย. ๒๕๖๐ จึงไม่เหลือหนังสือคัดค้านที่จะต้องสั่งเพิกถอน
ตามคำฟ้องคดีนี้อีก **การยื่นฟ้องคดีนี้จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำกับคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว** ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ.
มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยได้

กรณีที่ไม่เป็นการดำเนินการสอบสวนพิจารณาซ้ำ

ขอให้เพิกถอนหมายบังคับคดีและขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแก้ไขการประมาณราคาทรัพย์สินที่ยึดและให้งดหรือชะลอการขายทอดตลาดทรัพย์สินไว้ก่อน ต่อมายื่นคำร้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเจ้าพนักงานบังคับคดีที่อายัดเงินค่าเช่าเป็นคนละประเด็น

ฎ.๒๐๘๘/๒๕๕๖ วันที่ ๓ ก.พ.๒๕๕๘ จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนหมายบังคับคดีอ้างว่าจำเลยทั้งสองชำระหนี้ค่าเช่าให้แก่โจทก์ทั้งเก้าครบถ้วน มิได้ผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ ต่อมาวันที่ ๕ ม.ค.๒๕๖๑ จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแก้ไขการประมาณราคาทรัพย์สินที่ยึดและให้งดหรือชะลอการขายทอดตลาดไว้ก่อน อ้างว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีประมาณราคาทรัพย์สินที่ยึดต่ำกว่าราคาประเมินที่บริษัท พ. ประเมินไว้ ดังนี้ คำสั่งศาลชั้นต้นที่วินิจฉัยยกคำร้องทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงเป็นคนละประเด็นกับคำร้องของจำเลยทั้งสองที่ขอให้เพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่อายัดเงินค่าเช่าทรัพย์สินในตลาดของจำเลยทั้งสอง มิใช่การดำเนินการสอบสวนพิจารณาซ้ำ

ศาลยกคำร้องขอพิจารณาคดีใหม่เพราะบรรยายคำร้องไม่ชอบ ขอพิจารณาใหม่อีกครั้งโดยบรรยายคำร้องถูกต้อง
ครบถ้วน ไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ฎ.๗๑๗๔/๒๕๕๖ จำเลยยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ในครั้งแรกมิได้กล่าวโดยชัดแจ้งซึ่งข้อคัดค้านคำตัดสินชี้ขาด
ของศาลที่แสดงให้เห็นว่าหากศาลได้พิจารณาคดีนั้นใหม่ตนอาจเป็นฝ่ายชนะและศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องขอไปแล้ว
จำเลยยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่เป็นครั้งที่สองโดยบรรยายข้อคัดค้านคำตัดสินชี้ขาดของศาลโดยถูกต้องครบถ้วนตาม
หลักเกณฑ์ที่ ป.วิ.พ. มาตรา ๒๐๗ ประกอบมาตรา ๑๙๙ จัตวา กำหนดไว้ จึงไม่เป็นการร้องซ้ำหรือดำเนินกระบวนการ
พิจารณาซ้ำตามมาตรา ๑๔๘ หรือ มาตรา ๑๔๔

คดีเดิมศาลยกฟ้องเพราะยังไม่ได้บอกกล่าวผู้ค้ำประกัน ฟ้องใหม่โดยบอกกล่าวผู้ค้ำประกันแล้ว ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

ฎ.๒๓๕๔/๒๕๖๖ (ป) คดีเดิมศาลชั้นต้นยกฟ้องโจทก์ ด้วยเหตุว่าโจทก์บอกกล่าวแก่จำเลยซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันเกินกว่า ๖๐ วัน นับแต่ผู้เช่าซื้อผิดนัด โดยยังไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดว่าจำเลยผิดสัญญาค้ำประกันหรือไม่ และต้องรับผิดตามสัญญาค้ำประกันเพียงใด ประเด็นดังกล่าวจึงยังไม่ได้มีการวินิจฉัยถึงที่สุด เมื่อโจทก์บอกกล่าวแก่จำเลยและฟ้องใหม่เป็นคดีนี้ ขอให้จำเลยรับผิดตามสัญญาค้ำประกัน จึงไม่เป็นการรื้อรองฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับในคดีเดิมฟ้องโจทก์ จึงไม่เป็นฟ้องซ้ำ

ฎ.๓๕๗๐/๒๕๖๗ คดีเดิมศาลชั้นต้นยกฟ้องโจทก์ เพราะโจทก์ไม่ได้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังจำเลยทั้งสองผู้ค้ำประกันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด โดยศาลยังไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดว่าจำเลยทั้งสองผิดสัญญาค้ำประกันและต้องรับผิดตามสัญญาค้ำประกันหรือไม่ เพียงใด ประเด็นดังกล่าวจึงยังไม่ได้มีการวินิจฉัยโดยศาลชั้นต้นในคดีก่อน เมื่อโจทก์มีหนังสือบอกกล่าวไปยังจำเลยทั้งสองผู้ค้ำประกันและฟ้องใหม่เป็นคดีนี้โดยขอให้รับผิดตามสัญญาค้ำประกัน จึงไม่เป็นการรื้อรองฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคดีเดิม ฟ้องโจทก์ไม่เป็นฟ้องซ้ำ ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๘ ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ มาตรา ๗

ขอเพิกถอนคำสั่งอายัดค่าเช่าโกดังอ้างว่าจำเลยไม่ใช่เจ้าของโกดัง ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนคำบังคับ หมายบังคับคดี เพิกถอนการขายทอดตลาดและงดการบังคับคดีเข้ามาอีก ทั้งสองคำร้องมีประเด็นต่างกัน ไม่เป็นการดำเนินกระบวนการ พิเคราะห์ซ้ำ

ฎ.๓๔๒๓/๒๕๖๒ ผู้ร้องเคยขอให้เพิกถอนคำสั่งอายัดเงินค่าเช่าโกดังอ้างว่าจำเลยไม่ใช่เจ้าของโกดังแต่เป็นของผู้ร้องผู้เดียว เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่มีอำนาจอายัดเงินค่าเช่าโกดัง คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าโกดังเป็นของผู้ร้องแต่เพียงผู้เดียวหรือไม่ คดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนคำบังคับ หมายบังคับคดี เพิกถอนการขายทอดตลาดและงดการบังคับคดีในโกดังพิพาทว่า ภายหลังศาลฎีกามีคำพิพากษาแก้ไขจำเลยชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ ลดจำนวนเงินที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระแก่โจทก์ลงบางส่วน โจทก์ต้องขอออกหมายบังคับคดีใหม่ คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าการบังคับคดีของโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ คำร้องคดีนี้เป็นคนละเรื่องคนละประเด็นกับคำร้องฉบับก่อนไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิเคราะห์ซ้ำ

การดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำเป็นข้อกำหนดอันเกี่ยวกับความสงบฯ แม้จะมีได้ยกปัญหานี้ขึ้นในศาลชั้นต้น ก็ยกขึ้นอุทธรณ์ได้ รวมทั้งศาลก็หยิบยกขึ้นวินิจฉัยเองได้

ฎ.๙๑/๒๕๖๒ ฟ้องโจทก์เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ หรือไม่ เป็นข้อกำหนดอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จำเลยจะมีได้ให้การต่อสู้ในปัญหาข้อนี้ไว้ แต่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยชอบที่จะยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาดังกล่าวตามมาตรา ๒๔ ได้ ไม่ถือเป็นเรื่องนอกประเด็นตามคำให้การ

ฎ.๑๐๑๘๖/๒๕๕๙ ปัญหาเรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำและการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต เป็นข้อกำหนดอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จำเลยอุทธรณ์โดยมิได้ยกเรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำและการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตขึ้นกล่าวอ้างมาตั้งแต่แรกในชั้นยื่นคำให้การ จำเลยก็ยกขึ้นอุทธรณ์ได้ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๒๒๕ วรรคสอง

คำพิพากษาหรือคำสั่งผูกพันคู่ความ

ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกาและการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง นับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่งจนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสียถ้าหากมี”

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลไม่ว่าเรื่องใดย่อมผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น หากนำคดีเรื่องเดิมมาฟ้องอีก เป็นฟ้องซ้ำ

ฎ.๑๕๘๗/๒๕๖๖ คู่ความคดีนี้และคดีก่อนเป็นคู่ความเดียวกัน และคดีก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าโจทก์คดีนี้

ทำสัญญาขายฝากที่ดินพิพาทแล้วไม่ไถ่คืนตามสัญญา ที่ดินพิพาทจึงตกเป็นของจำเลยคดีนี้ โจทก์ย่อมต้องผูกพันตามผล

ของคำพิพากษาในคดีก่อน การที่โจทก์กลับมาฟ้องใหม่เป็นคดีนี้อ้างว่าสัญญาขายฝากที่ดินพิพาทเป็นโมฆียกรรม จึงเป็น

การรื้อร้องฟ้องคดีที่ศาลในคดีก่อนได้วินิจฉัยและมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ฟ้องคดีนี้ของโจทก์จึงเป็นฟ้องซ้ำต้องห้ามตาม

ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๘ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้น

วินิจฉัยเองได้ตามมาตรา ๑๔๒ (๕)

คำพิพากษาผูกพันเฉพาะคู่ความในคดี ไม่ผูกพันบุคคลภายนอกที่มีได้ถูกฟ้อง

ฎ.๘๐๖/๒๕๖๖ โจทก์ทั้งสามฟ้องและมีคำขอให้เพิกถอนแนวเขตที่ดินราชพัสดุและถอนทะเบียนที่ราชพัสดุซึ่ง
กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๘ โดย**ไม่ได้ฟ้อง**
กระทรวงการคลัง หากศาลมีคำพิพากษาตามคำขอของโจทก์ทั้งสาม คำพิพากษาของศาลไม่มีผลผูกพันกระทรวงการคลังซึ่ง
เป็นบุคคลภายนอก จึงไม่อาจบังคับตามคำขอของโจทก์ทั้งสามได้ และเมื่อตราบไต่ที่ศาลยังมิได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนที่
ราชพัสดุ กระทรวงการคลังก็ยังคงเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินราชพัสดุโดยชอบด้วยกฎหมาย การขอให้เพิกถอนทะเบียนที่
ราชพัสดุย่อมกระทบต่อสิทธิของกระทรวงการคลัง โจทก์ทั้งสามต้องฟ้องกระทรวงการคลังเป็นจำเลยด้วย โจทก์ทั้งสามไม่มี
อำนาจฟ้อง

ฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนรับโอนมรดก และเพิกถอนการจดทะเบียนขายที่ดินพิพาทระหว่างผู้โอนกับผู้รับโอน แต่ผู้โอนไม่ได้เข้ามาเป็นคู่ความในคดี ศาลพิพากษาให้เพิกถอนการจดทะเบียนไม่ได้

ฎ.๓๒๘๕/๒๕๖๕ จำเลยทั้งสี่ฟ้องแย้งอ้างว่า ร. ในฐานะผู้จัดการมรดกของ บ. โอนที่ดินพิพาทซึ่งเป็นทรัพย์มรดกเป็นของตนเพียงคนเดียวเป็นการไม่ชอบ แล้วสมคบโอนขายที่ดินพิพาทแก่โจทก์โดยโจทก์ทราบอยู่แล้วว่าไม่อาจกระทำได้เพราะยังมีทายาทอื่นที่ยังไม่ได้รับมรดกรายนี้ ขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนโอนรับมรดกของ ร. และเพิกถอนการจดทะเบียนขายที่ดินพิพาทระหว่าง ร. กับโจทก์ แต่ ร. ไม่ได้เข้ามาเป็นคู่ความในคดี ศาลไม่อาจพิพากษาให้เพิกถอนการจดทะเบียนตามคำขอท้ายฟ้องแย้งของจำเลยทั้งสี่ได้ เพราะจะมีผลกระทบไปถึงสิทธิของ ร. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกคดี ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ.

มาตรา ๑๔๕

“คู่ความ” ในมาตรา ๑๔๕ หมายถึง โจทก์ จำเลย ผู้ร้องสอด ผู้ร้อง หรือผู้คัดค้าน แต่ไม่รวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทน
ตัวความหรือทนายความ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลไม่ผูกพันผู้แทนนิติบุคคลหรือทนายความเป็นส่วนตัว รวมทั้ง
ผู้แทนโดยชอบธรรมด้วย

ฎ.๓๗๘๑/๒๕๓๑ โจทก์จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันในศาลและศาลได้พิพากษาตามยอม คดีถึงที่สุด
แล้ว แม้จำเลยที่ ๓ เป็นผู้เยาว์ แต่ก็คู่ความในคดีอยู่แล้วโดยมีผู้แทนโดยชอบธรรม คำพิพากษาตามสัญญา
ประนีประนอมยอมความจึงมีผลผูกพันจำเลยที่ ๓ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕

ฎ.๗๓๓/๒๕๓๘ คดีก่อนอัยการเป็นโจทก์ฟ้องเพื่อประโยชน์ของจำเลยตามป.พ.พ.มาตรา ๑๕๖๒ อันเป็นการฟ้อง
แทนจำเลยซึ่งห้ามมิให้ฟ้องโจทก์ซึ่งเป็นบุพการี คำพิพากษาศาลฎีกาในกรณีดังกล่าวจึงมีผลผูกพันจำเลยซึ่งเป็นคู่ความใน
คดีนี้ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคแรก ที่พิพากษายืนตามศาลล่างทั้งสองว่าจำเลยมีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทแทน
โจทก์ เมื่อประเด็นพิพาทในคดีนี้มีเพียงว่าโจทก์หรือจำเลยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทเท่านั้น คดีก็ไม่ต้องสืบพยาน
โจทก์และพยานจำเลยอีกต่อไป

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลผูกพันผู้สืบสิทธิของคู่ความ และผู้รับโอนด้วย

ฎ.๑๙๓๓/๒๕๖๖ คำพิพากษาตามยอมมีผลผูกพันคู่ความตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง จำเลยที่ ๑ ในฐานะภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของ ฐ. และจำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการมรดกของ ฐ. เป็นผู้สืบสิทธิของ ฐ. ในที่ดินพิพาทต้องผูกพันตามคำพิพากษาทามยอมเช่นกัน จำเลยทั้งสองจะกล่าวอ้างในภายหลังว่า ฐ. ทำสัญญาประนีประนอมยอมความไปโดยสำคัญผิดหาได้ไม่ และไม่อาจอ้างว่า ฐ. ทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยถูกกลฉ้อฉล

ฎ.๑๙๖/๒๕๖๔ แม้จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ จะมีได้เป็นคู่ความในคดีเดียวกับจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ตามคดีแพ่งที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ กับพวกฟ้องขับไล่โจทก์ก็ตาม แต่เมื่อจำเลยที่ ๔ รับโอนที่ดินพิพาทมาจากจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ และจำเลยที่ ๕ รับโอนต่อจากจำเลยที่ ๔ จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ จึงไม่ใช่บุคคลภายนอก เพราะคำว่าบุคคลภายนอกที่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่าตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๒) นั้น ย่อมหมายถึงบุคคลทั่วไปนอกคดีที่จะยกขึ้นพิสูจน์ต่อสู้ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่าโจทก์ผู้มีสิทธิครอบครอง ดังนั้น คดีดังกล่าวจึงมีผลผูกพันจำเลยที่ ๔ และที่ ๕ ซึ่งเป็นผู้สืบสิทธิของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓

ฎ.๗๑๐๙/๒๕๕๓ คดีก่อนศาลชั้นต้นพิพากษาว่าที่ดินพิพาทอยู่นอกเขตที่ดินของ ส. ฟังไม่ได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นของ ส. คำพิพากษาดังกล่าวย่อมผูกพัน ส. และจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นคู่ความตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง **แม้โจทก์จะมีได้เป็นคู่ความในคดีดังกล่าว แต่โจทก์รับโอนที่ดินพิพาทมาจาก ส.** โจทก์จึงไม่ใช่บุคคลภายนอก เพราะคำว่าบุคคลภายนอกที่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่าตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๒) นั้น ย่อมหมายถึงบุคคลทั่วไปนอกคดีที่จะยกขึ้นพิสูจน์ต่อสู้ได้ว่าตนมีสิทธิในที่ดินดีกว่าผู้ครอบครอง ดังนั้น คดีดังกล่าวจึงมีผลผูกพันโจทก์ซึ่งเป็นผู้สืบสิทธิจาก ส.

การใช้สิทธิแห่งการเป็นเจ้าของรวมเพื่อฟ้องคดี คำพิพากษาผูกพันเจ้าของรวมทุกคน

ฎ.๔๕๑๘/๒๕๔๔ คดีก่อนจำเลยที่ ๑ แพ้ตามคำทำ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง มีผลว่าจำเลยที่ ๑ ไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท คำพิพากษาย่อมผูกพันโจทก์และจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นคู่ความตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ และแม้จำเลยที่ ๒ จะมีได้เป็นคู่ความในคดีดังกล่าว แต่จำเลยที่ ๑ ในฐานะเจ้าของรวมใช้สิทธิความเป็นเจ้าของครอบไปถึงที่ดินพิพาททั้งหมดเพื่อต่อสู้บุคคลภายนอกตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๕๙ อันเป็นการใช้สิทธิฟ้องแทนจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของรวมอีกคนหนึ่งด้วย ผลแห่งคดีย่อมผูกพันถึงจำเลยที่ ๒ เช่นกัน จำเลยที่ ๒ จึงไม่อาจโต้เถียงได้ว่าจำเลยที่ ๒ มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท

การใช้สิทธิแห่งการเป็นเจ้าของรวมเพื่อฟ้องคดี คำพิพากษาศาลฎีกาผู้ฟ้องเจ้าของรวมทุกคน

ฎ.๒๙๑๑/๒๕๖๖ ผ. ใช้สิทธิแห่งการเป็นเจ้าของรวมในที่พิพาทกับ ม. เป็นโจทก์ที่ ๓ ฟ้องจังหวัดสงขลาเป็นจำเลย ต่อศาลชั้นต้นและต่อสู่คดีจนถึงศาลฎีกา เป็นกรณีเจ้าของรวมคนหนึ่งใช้สิทธิจัดการทรัพย์สินอันเกิดแต่กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองไปถึงทรัพย์สินทั้งหมดเพื่อรักษาทรัพย์สินโดยเข้าต่อสู้กับบุคคลภายนอกตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๕๘ และ ๑๓๕๙ อันเป็นการฟ้องคดีแทน ม. ซึ่งเป็นเจ้าของรวมอีกคนหนึ่ง จังหวัดสงขลาให้การและนำสืบต่อสู้ว่า นายอำเภอเมืองสงขลาในขณะนั้นได้ประกาศให้ที่พิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์สำหรับประชาชนใช้เลี้ยงสัตว์เมื่อปี ๒๔๗๖ ต่อมาปี ๒๕๑๘ มี พ.ร.ฎ.เพิกถอนสภาพกลายเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าอยู่ในความครอบครองดูแลของอธิบดีกรมที่ดิน โดย ผวจ.สงขลามิอำนาจควบคุมดูแล และที่สุดศาลฎีกาวินิจฉัยว่าที่พิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันมาตั้งแต่ปี ๒๔๗๖ ผลแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาย่อมต้องผูกพัน ม. ซึ่งเป็นเจ้าของรวม โจทก์ทั้งสืบเจ็ดเป็นผู้รับโอนสิทธิครอบครองที่ดินอันเป็นส่วนหนึ่งของที่พิพาทในคดีดังกล่าวจาก ม. ต้องผูกพันตามข้อเท็จจริงที่ได้ความเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลฎีกาด้วยตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง กรณีต้องฟังข้อเท็จจริงว่าที่พิพาทอยู่ในเขตที่สาธารณะประโยชน์ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๔๗๖ ให้เป็นที่หวงห้ามสำหรับประชาชนใช้เลี้ยงสัตว์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๐๔ (๒)

คำพิพากษาตามยอมผูกพันคู่ความ คู่ความจะโต้เถียงไม่ได้ หากไม่พอใจต้องใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกา จะขอให้ศาลเพิกถอนคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นๆ ไม่ได้ และศาลจะมีคำสั่งยกเลิกสัญญายอมและคำพิพากษาทามยอมไม่ได้

ฎ.๒๔๑๔/๒๕๓๒ โจทก์จำเลยตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลพิพากษาทามยอม ถ้าโจทก์เห็นว่าคำพิพากษาดังกล่าวไม่ถูกต้องอย่างไรก็ชอบที่จะอุทธรณ์ฎีกาให้ศาลสูงแก้ไขได้ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๓๘ โจทก์จะมายื่นฟ้องให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาเพิกถอนคำพิพากษาของศาลนั้นเองไม่ได้ เพราะคำพิพากษามีผลผูกพันคู่ความนับตั้งแต่วันที่ได้อ่านแล้ว

ฎ.๗๕๔๒/๒๕๖๒ ผู้ร้องและผู้คัดค้านตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลชั้นต้นพิพากษาทามยอมแล้วคำพิพากษาทามยอมของศาลชั้นต้นย่อมผูกพันผู้ร้องและผู้คัดค้าน เมื่อคดีไม่มีการอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาทามยอมของศาลชั้นต้น การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกเลิกสัญญาประนีประนอมยอมความที่มีคำพิพากษาทามยอมแล้วมีคำพิพากษาใหม่มิใช่การพิจารณาคดีใหม่ตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. คำพิพากษาทามยอมของศาลชั้นต้นจึงไม่อาจเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับหรืองดเสียได้ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ศาลชั้นต้นไม่มีอำนาจยกเลิกสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาทามยอมแล้วมีคำพิพากษาใหม่ตามมาตรา ๑๔๒ (๕)

ศาลพิพากษาตามยอมโดยมีบุคคลภายนอกเข้ามาทำสัญญายอม สัญญายอมผูกพันคู่สัญญาทุกฝ่าย แต่คำพิพากษาศาลตามยอมผูกพันเฉพาะคู่ความ เดิมศาลฎีกาวินิจฉัยว่าจะบังคับคดีแก่บุคคลภายนอกโดยอาศัยสัญญาประนีประนอมยอมความไม่ได้ ต้องฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก

ฎ.๑๑๘๐/๒๕๕๙ โจทก์ทั้งสอง จำเลยทั้งสอง ก. และ น. ทำสัญญาประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาลและศาลพิพากษาศาลตามยอม สัญญาประนีประนอมยอมความจึงชอบด้วยกฎหมาย ผูกพันคู่สัญญาทุกฝ่ายในสัญญาประนีประนอมยอมความ ส่วนคำพิพากษาศาลตามยอมซึ่งพิพากษาให้คดีเสร็จเด็ดขาดตามสัญญาประนีประนอมยอมความผูกพันเฉพาะคู่ความตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ไม่ผูกพันบุคคลภายนอกซึ่งมิได้เป็นคู่ความ เว้นแต่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๒ (๑), ๒๔๕ และ ๒๗๔ และในข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๑) (๒) เมื่อ ก. ประพฤติผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ โจทก์ทั้งสองไม่มีสิทธิขอบังคับคดีแก่ ก. โดยอาศัยสัญญาประนีประนอมและคำพิพากษาศาลตามยอมคดีนี้ แต่เป็นกรณีที่โจทก์ต้องไปว่ากล่าวเอาแก่ ก. เป็นคดีต่างหาก แม้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ ๑๑ ระบุว่า หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดข้อตกลงในสัญญายอมข้อใดข้อหนึ่งให้บังคับคดีไปตามสัญญายอมนี้ได้ทันที โดยให้ถือเอาคำพิพากษาศาลตามยอมของศาลเป็นการแสดงเจตนา พร้อมให้ชำระเงิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท แก่คู่ความอีกฝ่ายด้วย ก็มีความหมายเพียงว่าถ้าคู่สัญญาคนใดในสัญญาประนีประนอมยอมความผิดสัญญาข้อใด ก็ให้บังคับคดีเอาแก่คู่สัญญานั้นตามสัญญาแต่ละข้อเท่านั้น เพราะในสัญญาประนีประนอมยอมความฉบับดังกล่าวมิได้มีข้อตกลงให้โจทก์ทั้งสองกับ ก. ต้องรับผิดชอบร่วมกันในการชำระหนี้แก่จำเลยทั้งสอง โจทก์ทั้งสองจึงมิได้ประพฤติผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ จำเลยทั้งสองจึงไม่มีสิทธิยื่นคำขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีเอาแก่โจทก์ทั้งสอง

ต่อมาศาลฎีกาวินิจฉัยว่าสามารถบังคับในคดีเดิมได้ โดยถือว่าอยู่ในฐานะเป็นบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระหนี้หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษามาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๔ (ที่แก้ไขใหม่) โจทก์มีสิทธิขอให้บังคับคดีบุคคลภายนอกได้

ฎ.๒๔๕๖/๒๕๖๕ แม้ ท. จะเป็นบุคคลภายนอกมิใช่ผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่แรกและไม่ได้เข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วยการร้องสอด จึงมิใช่คู่ความตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑ (๑๑) และมาตรา ๑๔๕ จะบัญญัติให้คำพิพากษาผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลไม่ผูกพันบุคคลภายนอกก็ตาม แต่การที่ ท. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก สมัครใจเข้าร่วมกับจำเลยทั้งสองตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ในศาล โดยมีข้อตกลงให้ฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยทั้งสองกับ ท. ต่างมีหน้าที่ปฏิบัติการชำระหนี้ต่อกันและกัน ซึ่งสัญญาประนีประนอมยอมความในแต่ละข้อได้แยกส่วนของจำเลยทั้งสองและ ท. ที่จะต้องปฏิบัติต่อโจทก์และที่โจทก์จะต้องปฏิบัติต่อจำเลยทั้งสองและ ท. ไว้อย่างชัดเจนสามารถแยกปฏิบัติต่อกันได้ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดข้อตกลงหรือผิดสัญญาประนีประนอมยอมความข้อหนึ่งข้อใดก็ได้กำหนดวิธีการบังคับคดีไว้ด้วย แสดงให้เห็นว่าคู่ความและ ท. มุ่งประสงค์ที่จะยุติคดีเพื่อระงับข้อพิพาทที่มีอยู่โดยต่างตกลงที่จะปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวในแต่ละข้อ มาตรา ๒๗๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิ.พ. (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ ก.ย.๒๕๖๐ เมื่อคดีนี้โจทก์ยื่นคำขอออกหมายบังคับคดีวันที่ ๙ ก.ย.๒๕๖๒ ภายหลังจากที่บทบัญญัติมาตรา ๒๗๔ ที่แก้ไขใหม่และมีผลบังคับใช้บังคับแล้ว การบังคับคดีของโจทก์จึงตกอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗๔ วรรคหนึ่ง สัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษายอมดังกล่าวจึงมีผลผูกพัน ท. บุคคลภายนอก ในฐานะเป็นบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระหนี้หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ต้องปฏิบัติตาม เมื่อ ท. ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษายอม โจทก์จึงมีสิทธิขอให้บังคับคดี ท. ได้ตาม มาตรา ๒๗๔ วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขใหม่

ฎ.๓๗๘๗/๒๕๖๔ โจทก์ยื่นคำขอออกหมายบังคับคดีภายหลังจาก ป.วิ.พ.มาตรา ๒๗๔ ที่แก้ไขเพิ่มเติมตาม พ.ร.บ.

แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิ.พ. (ฉบับที่๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับ การบังคับคดีของโจทก์จึงตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๗๔

วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขใหม่ ส. เป็นบุคคลภายนอกมิใช่คู่ความในคดีที่ถูกฟ้องแต่แรก แต่ ส. ยินยอมเข้ามาในคดีโดยตกลงยอมรับ

ผิดตามสัญญาประนีประนอมยอมความอย่างลูกหนี้ร่วมและได้ลงลายมือชื่อผูกพันตนว่าจะชำระหนี้แก่โจทก์ในสัญญา

ประนีประนอมยอมความซึ่งศาลชั้นต้นได้พิพากษาตามยอมแล้วด้วยสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตาม

ยอมดังกล่าวจึงมีผลผูกพัน ส. ในฐานะเป็นบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระหนี้หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ต้องปฏิบัติ

ตาม เมื่อ ส. ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาตามยอม โจทก์มีสิทธิขอให้บังคับคดี ส. ได้ตามมาตรา ๒๗๔ วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขใหม่

ทนายทหลายคนมีสิทธิรับมรดก ทนายทคนหนึ่งถูกฟ้องและทำสัญญาประนีประนอมยอมความคงผูกพันเฉพาะทนายทนั้น
ไม่มีผลผูกพันทนายทอื่น

ฎ.๒๒๐๘/๒๕๒๖ โจทก์ฟ้องจำเลยในฐานะส่วนตัวและทนายทผู้รับมรดกของ ก. ขอให้พิพากษาว่าที่พิพาท ๒ แปลง
เป็นของโจทก์มีสิทธิครอบครอง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าที่พิพาททั้ง ๒ แปลง มีบุคคลอื่นซึ่งเป็นทนายทผู้รับมรดกของ ก. มี
สิทธิครอบครองรวมอยู่ด้วย การที่จำเลยตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ยอมรับว่าที่พิพาททั้ง ๒ แปลงเป็น
ของโจทก์ ยินยอมเปลี่ยนแปลงชื่อทางทะเบียนในเอกสารสิทธิให้โจทก์ จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการที่เจ้าของรวมคนหนึ่งใช้สิทธิอัน
เกิดแต่กรรมสิทธิ์ครอบไปถึงทรัพย์สินทั้งหมดเพื่อต่อสู้บุคคลภายนอกตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๕๙ และการที่ศาลชั้นต้น
พิพากษาเสร็จเด็ดขาดไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความก็มีใช้คำพิพากษาที่วินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์ของที่พิพาทอันจะมีผล
ใช้ยันทนายทของ ก. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ คำพิพากษตามยอมมีผลผูกพันเฉพาะจำเลยซึ่งเป็นคู่ความตาม ป.วิ.พ.
มาตรา ๑๔๕ วรรคแรกเท่านั้น

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลผูกพันคู่ความ แม้จะเป็นคู่ความฝ่ายเดียวกัน

ฎ.๓๙๕๔/๒๕๓๖ คดีก่อนผู้ถูกทำละเมิดฟ้องโจทก์และจำเลยทั้งสองเป็นจำเลย ศาลวินิจฉัยว่าจำเลยทั้งสองกระทำละเมิดและพิพากษาให้ร่วมกันรับผิดชอบชำระค่าเสียหาย คดีถึงที่สุด แม้โจทก์กับจำเลยที่ ๑ คดีนี้จะเป็นจำเลยด้วยกันก็ตาม ก็ต้องถือว่าโจทก์และจำเลยที่ ๑ เป็นคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลในคดีก่อนด้วย คำพิพากษาในคดีก่อนจึงมีผลผูกพันโจทก์และจำเลยที่ ๑ คดีนี้ด้วยตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคแรก ข้อเท็จจริงจึงต้องฟังว่าจำเลยที่ ๑ กระทำละเมิด

ฎ.๔๒๖๖/๒๕๕๐ โจทก์กับจำเลยที่ ๑ ต่างเป็นจำเลยด้วยกันในคดีก่อน ต้องถือว่าโจทก์และจำเลยที่ ๑ เป็นคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลในคดีก่อน คำพิพากษาฎีกาในคดีก่อนจึงมีผลผูกพันโจทก์และจำเลยที่ ๑ ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง

ฎ.๒๒๓๘/๒๕๓๓ คดีก่อนบุคคลภายนอกฟ้องโจทก์ซึ่งเป็นนายจ้างและจำเลยซึ่งเป็นลูกจ้างให้ร่วมกันรับผิดชอบ

ละเมิดที่จำเลยได้ชั้บรรยณต์ในทางการที่จ้างโดยประมาทชนรณที่ ส. ชั้บเป็นเหตุให้ ส. ถึงแก่ความตาย ศาลมีคำพิพากษาถึง

ที่สุดทั้งคดีอาญาและคดีแพ่งว่าจำเลยมิได้ประมาท ส่วนคดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยว่าชั้บรรยโดยประมาทชนกับรณ ส. เป็นเหตุ

ให้โจทก์ซึ่งเป็นนายจ้างต้องชดใช้ค่าเสียหายแทนจำเลยซึ่งเป็นลูกจ้างไปก่อน ขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าเสียหายคืน

โจทก์ ดังนี้ ประเด็นข้อพิพาทในคดีนี้จึงมีว่าจำเลยเป็นฝ่ายชั้บรรยณต์โดยประมาทหรือไม่เช่นเดียวกับคดีก่อน แม้คดีก่อน

โจทก์กับจำเลยในคดีนี้ต่างเป็นจำเลยด้วยกันก็ตามก็ต้องถือว่าโจทก์เป็นคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลในคดี

ดังกล่าวด้วย คำพิพากษาในคดีนั้นจึงผูกพันโจทก์ในคดีนี้ด้วย